

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ
Кафедра педагогіки музичної освіти і виконавського
мистецтва МДУ
Кафедра співу, диригування та музично-теоретичних
дисциплін МДУ**

**МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Мукачеве-2015

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів IV Всеукраїнської наук.-прак. конф., Мукачеве, 19 – 20 березня 2015 р. – Мукачеве : МДУ, 2015. – 240 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, проведеної кафедрою педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва та кафедрою співу, диригування та музично-теоретичних дисциплін Мукачівського державного університету 19 – 20 березня 2015 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто наступні питання: теорії та методики мистецької освіти, теоретичних й практичних аспектів мистецтвознавчих та педагогічних досліджень, сучасних процесів розвитку мистецької освіти та національного мистецтва, музично-педагогічної спадщини вітчизняних педагогів в системі сучасної освіти, ролі вищих навчальних закладів у реформуванні мистецької освіти в Україні.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – ректор МДУ, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*);

Гоблик В.В. – перший проректор МДУ, доктор економічних наук, кандидат філософських наук, доцент, заслужений економіст України

Пан В.В. – проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, доктор економічних наук, доцент

Фізеші О.Й. – декан педагогічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент;

Попович Н.М. – завідувач кафедри педагогіки музичної освіти та виконавського мистецтва МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент

Качур М.М. – завідувача кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ, кандидат педагогічних наук;

Микуланинець Л.М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ (*відповідальна за випуск*).

Автор проекту

Качур М.М.

Комп'ютерна верстка

Дорогі Я.М.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Матеріали друкуються в авторській редакції. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

© Мукачівський державний університет, 2015

© Автори, 2015

СЕКЦІЯ №1.
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ
І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бодрова Тетяна Олександрівна

**ПЕДАГОГІЧНІ ЗАДАЧІ У ФОРМУВАННІ МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ**

Педагогічна наука стверджує, що вдосконалення методичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів може відбуватися, якщо: орієнтуватися на науково обгрунтовану модель педагогічної діяльності учителя-предметника; змінити “питому вагу” окремих складових структури фахової підготовки у напрямі посилення методичної компоненти; модернізувати програми методичної підготовки учителя у ВНЗ відповідно до вимог сучасної педагогіки та світових освітніх тенденцій; створити умови для саморозвитку та самореалізації особистості студента (Е.Абдуллін, А.Козир, О.Олексюк, Г.Падалка, О.Ростовський, О.Щолокова).

Розгляд методичної підготовки студентів як системно-інтегрованого явища базується на положеннях, що цілісність системи не зводиться до простого поєднання її підсистем, а взаємозв'язок теоретичного і практичного, загальнопедагогічного та мистецького елементів має взаємообумовлений характер і проявляється у змінах факторів - об'єктивного (освітнього середовища) та суб'єктивного (особистість майбутнього педагога). Таким чином, методична підготовка майбутніх учителів музики розглядається як система неперервного особистісно-фахового розвитку і, в той же час, як процес набуття знань, умінь, навичок, способів дій в системі музично-педагогічної освіти, необхідних для виконання музично-виховної роботи.

Оптимальності й доцільності педагогічних дій майбутніх учителів чи не найбільше сприяє сформована в процесі фахової підготовки їх методична компетентність, що ґрунтується нанизці принципових положень, серед яких найбільш вагомими вбачаються:

- *продуктивна взаємодія університету і школи*, необхідна для постійного моніторингу освітньої ситуації та реалій сьогодення, результативного проведення виробничих педагогічних практик, вивчення досвіду викладання предмету “Музичне мистецтво” в загальноосвітніх навчальних закладах;

- *опора на об’єкти стандартизації*, що передбачає врахування структури й змісту професійної діяльності вчителя музики, системи його виробничих функцій, знань і професійних умінь; нормативної документації (освітньо-кваліфікаційні характеристики, освітньо-професійні програми, навчальні плани);

- *імперативність*, сутність якої визначається методичною підготовленістю майбутніх педагогів-музикантів, обов’язковим володінням системою фахових і методичних компетентностей.

Методичну компетентність розглядаємо як інтегральну характеристику особистості педагога, що визначає його готовність і здатність на високому професійному рівні виконувати свої посадові та фахові обов’язки відповідно до сучасних теоретичних та практичних вимог, професійного і життєвого досвіду, цінностей і здібностей. Комплекс досліджуваних компетентностей, маючи, з одного боку, інтегративний, а з іншого – яскраво виражений особистісно-прикладний характер, складається з шести блоків:

1) *теоретико-когнітивна компетентність*, що забезпечує теоретичне підґрунтя операціональних дій педагога, його здатність до

пошуку нової інформації, її систематизації та взаємоузгодження з попередньої набутими методичними знаннями;

2) *проективно-моделююча компетентність*, що інтегрує в собі уміння учителя розробляти інноваційні методичні проекти, складати плани навчальної та виховної роботи з учнями, створювати педагогічні ситуації, формулювати музично-виховні завдання;

3) *виконавсько-інтерпретаційна компетентність*, що передбачає володіння комплексом умінь художньо-педагогічного аналізу музичного твору, а також виконавськими уміннями для створення яскравої інтерпретації;

4) *виробничо-практична компетентність*, в якій концентруються уміння (організаційні, комунікативні, контрольні, оцінні) для здійснення оперативних дій в процесі безпосередньої музичної роботи з учнями;

5) *дослідно-перетворювальна компетентність*, що відповідає за володіння методами дослідної роботи та умінням впроваджувати її результати в практику музичного навчання і виховання;

б) *особистісно-рефлексивна компетентність*, за якою набуває операційного утілення здатність майбутнього фахівця відповідати запитам суспільства, знаходить прояв його ставлення до дітей, своєї професії, а також реалізується спроможність самовдосконалення та самореалізації.

Готовність майбутнього вчителя орієнтуватись та приймати рішення в реальній педагогічній ситуації, що виникає в процесі професійної діяльності, знаходиться в прямій пропорційній залежності від його навченості вирішувати виробничі задачі різних видів і типів. Особливо це стосується методичних задач, спрямованих на оптимізацію конкретної педагогічної дії. Так, сприяти формуванню вищезазначених методичних компетентностей можуть і наступні завдання: *розкрийте* сутність принципу наступності музичного навчання і виховання дітей та спроектуйте його виконання у вокально-хоровій роботі з учнями

початкової школи у процесі розспівування; *дайте визначення* поняттю “знання” та окресліть їх зміст для учнів 1 класу за чинною навчальною програмою “Музичне мистецтво” (автори Л.О.Хлебникова, Л.О.Дорогань, І.М.Івахно та інші); *схарактеризуйте* зміст проєктивної діяльності вчителя та розробіть власний педагогічний проєкт “Українські композитори - дітям”; *ознайомтеся* з методикою організації музичної бесіди та розробіть план її проведення на тему “Композитор Е.Гріг та його сюїта “Пер Гюнт””; *проаналізуйте* свою підготовленість до роботи вчителем музики, дайте оцінку сформованості власних методичних компетентностей за трирівневою шкалою.

Важливо, щоб за допомогою методичних задач було створено умови для формування фахівця, який зможе переводити їх вирішення в площину практичних дій для отримання належних навчально-виховних результатів.

Брага Наталія Георгіївна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН

Зміни, що відбуваються на даному етапі в усіх сферах сучасного суспільного устрою України – економіці, культурі, політиці, науці, освіті, – потребують переосмислення вимог щодо професійної підготовки майбутніх спеціалістів будь-якої галузі, і, в першу чергу, системи освіти. Адже педагог є тією особою, на професійну діяльність якої покладена відповідальність за інтелектуальну й морально-естетичну, тобто базисну, підготовку підростаючого покоління.

Професія вчителя музики належить до складних видів діяльності в системі «людина – людина», тобто таких, де, крім суб’єкт-об’єктних, присутні суб’єкт-суб’єктні стосунки.